

Gândirea laterală- de la teorii la aplicații în grădiniță

Educatoare: Strugar Viorica

GPN Pîrteștii de Sus

Vârsta preșcolară este perioada care se caracterizează printr-un remarcabil potențial creativ. Creativitatea fiind esența gândirii laterale, cerând să se definească și să soluționeze problema cât mai original într-o manifestare și conduită liberă, independentă, creându-se de fiecare dată o activitate permisivă copiilor de auto-afirmare a aptitudinilor creatoare.

Fiecare copil normal dezvoltat fizic și psihic posedă un anumit act creativ care poate să se manifeste sub diferite forme. Experiența înaintată relevă eficacitatea introducerii în activitatea preșcolară a unei acțiuni pedagogice întemeiate pe întărirea rezultatelor bune, a progreselor copiilor în locul unei pedagogii a eșecului, a șablonismului, a rutinei tradiționale.

Modalitățile de diagnosticare a creativității folosite de educatoare, se referă la jocuri distractive sau exerciții pentru solicitarea gândirii laterale și a imaginației creatoare la exerciții de participare activă a fiecăruia dintre copii, la căutarea și rezolvarea în diverse chipuri (soluții) a aceleași probleme date.

Realizarea unui învățământ adaptativ depinde de mutațiile ce se cer realizate în planul metodologiei didactice pentru obținerea unui randament ridicat și în învățământul preșcolar, depinzând de metodele care asigură participarea activă, afectivă a copiilor în asimilarea conținutului învățământului. Sunt evidente și experiențele de viață ale copiilor și motivația spre unele obiecte din mediul înconjurător și din natură, predominând obiectele tehnice și casnice din gospodăria omului, cât și diverse teme neobișnuite originale. Se observă orientarea gândirii copiilor preșcolari spre o viață fericită, modernă și îmbelșugată. Fără îndoială că mediul ambiant imediat, aflat în continuă schimbare pune în fața preșcolarului căutări și exprimări neobișnuite ale realității, la care educatoarea nu poate fi satisfăcută de potențialul creativ de care dau dovadă acești preșcolari ai epocii contemporane.

Obligația noastră a educatoarelor, este să lăsăm copilul liber, nesilit, să-i canalizăm gândirea laterală și bazându-ne pe experiența lui personală potrivită cu nivelul său de dezvoltare. Autoexprimarea cognitivă, afectivă și acționată de educatoare este cea mai importantă cale de promovare a determinărilor creativității copilului.

Încă de la grupa mică, educatoare îi poate ghida spre o gândire laterală, prin simple probleme, jocuri, spre exemplu: „ Arătați-mi în sala de grupă ce este de culoare roșie?” ; R „Florile din fereastră, căciulițele piticilor de pe pereți, rochițele păpușilor de la colțul păpușii.” Iar când educatoarea le-a sugerat să se gândească și în afara grupei, un copil a răspuns „tabla de acoperișul grădiniței și mașina staționată la poarta grădiniței”, „Arătați-mi obiecte de culoare

maro!”- dulapurile, mesele, scăunelele, ghivecele de flori; „Dar dacă ne gândim în afara sălii de grupă?”- calul meu de acasă, ursul din pădure, câțelul meu.

Un alt exemplu ar fi „Numește situații când obiectele fac zgomot”. Copiii au răspuns: ușa când o trântim; o minge aruncată în geamul grădiniței de către un copil de afară; calul potcovit când trece cu trăsura pe stradă; copilul care țipă tare; toba când o bați; un cub de lemn căzut pe parchet.

Alte exerciții care ajută la dezvoltarea gândirii laterale ar fi: „Când ești ud?”. Preșcolarii au răspuns: când te plouă, când cazi în apă, când faci baie; „Cine poate înota?”- peștii de toate felurile, broasca, crocodilul, omul.

Gândirea laterală o putem dezvolta la copii și prin activitățile matematice, mai ales atunci când folosim figurile geometrice. Exemplu: Alcătuiți un desen folosind o singură figură geometrică (pătratul); sau „Alcătuiți o lucrare în care să folosiți toate figurile geometrice învățate”. Astfel că preșcolarii vor putea realiza un copac cu tulpină din dreptunghi și coroană rotundă, o casuță din pătrat cu acoperișul din triunghi, floricele cu petale triunghiulare sau rotunde, gârduleț cu șipcile dreptunghiulare, un soare rotund și niște norișori ovali etc.

Și în cadrul activităților de educarea limbajului putem apela la diferite exerciții care să conducă la dezvoltarea gândirii laterale. Exemplu: Găsiți alte cuvinte prin schimbarea sunetului inițial: măr-păr; varză-barză; car-var; lac-sac.

Schimbarea raportului educatoarea-copil în favoarea afirmării copilului, potrivit concepției didactice moderne, conduce la dezvoltarea abilităților creatoare, a încercărilor originale de rezolvare în soluții variate, a problemelor puse în conținutul probelor stabilite și generează trăsături susceptibile de dezvoltare prin educația preșcolară.

Bibliografia:

1. Aurelia Ana, Smaranda Maria Cioflica, (2009), „Jocuri didactice pentru educarea limbajului” – caiet de muncă independentă, Editura Tehno-Art, Petroșani
2. Bădică Tatiana, Marinescu Eugenia, Varzari Elena,(2008) „Jocuri didactice pentru cunoașterea mediului și dezvoltarea vorbirii”, Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Silvia Breben și colaboratorii , 2007, ” Metode interactive de grup”- ghid metodic, Ed. Arves, Craiova;
4. Nicola, Ioan, (2003) , „Tratat de pedagogie școlară” Editura Aramis, București.